

IZVOARELE

Ziar de interes local al Primăriei Orașului Borssec

UN NOU AN

IARNA ÎN POIANA ZÂNELOR DIN BORSEC

Începutul unui nou an înseamnă întotdeauna multă speranță și entuziasm. Așa este și în mica noastră redacție. La sfârșitul fiecărui an, în luna decembrie, facem bilanțul anului trecut împreună cu ceilalți membri care scriu articole.

La ultima întâlnire s-a menționat încă o dată că este atât de bine că Ziarul local este încă solicitat și că poate fi publicat chiar și în format tipărit, într-o perioadă în care ziare de renume își închid publicațiile pe hârtie.

Dorim, de asemenea, cu această ocazie să le mulțumim tuturor membrilor echipei de redacție pentru munca lor și pentru efortul pe care îl depun în mod voluntar. Mulțumim Primăriei Orașului Borssec pentru că sprijină publicarea ziarului nostru în format tipărit. Și mulțumiri mai ales dumneavoastră, dragi cititori, pentru că apreciați articolele noastre și le citiți.

Vă urăm tuturor un An Nou fericit și plin cu vești minunate!

ECHIPA DE REDACȚIE

**MIHAI EMINESCU -
POET NAȚIONAL ȘI
UNIVERSAL
174 DE ANI SUB ACEEAȘI
STEA**

PAGINA 2

foto: Moga Attila

**PĂSTRAREA
PATRIMONIULUI
ARHITECTURAL
ÎN UMBRA CLĂDIRILOR
NOI ȘI RENOVATE**

PAGINA 4

**SLANĂ FEST
10-11 FEBRUARIE 2024
PROGRAM**

PAGINA 8

MIHAI EMINESCU - POET NAȚIONAL ȘI UNIVERSAL

174 DE ANI SUB ACEEAȘI STEA

Mihai Eminescu este în literatura română poetul nepereche, creator al unei opere care străbate timpul nelipsită de noi interpretări și netocită de repetate rostiri. Prin creația sa, ultimul mare romantic european a reușit să păstreze neștirbită sensibilitatea și spiritul omului modern, care are nevoie de Eminescu nu numai dintr-o curiozitate intelectuală, ci și pentru a descifra tainele sufletului și propriile tensiuni.

Eminescu este poetul de *acum* și de *aici*, trăind într-o perpetuă actualitate și fiind subiectul principal al lecției de poetică a literaturii române.

În lumina sa s-au înălțat ulterior poeți precum: Lucian Blaga, George Bacovia, Ion Barbu, Tudor Arghezi, Nichita Stănescu și mulți alții care formează sistemul nostru de valori. Mihai Eminescu a produs un efect de modelare profund și de durată, a făcut ca *toată poezia acestui secol să evolueze sub auspiciile genului său, iar forma înfăptuită de el a limbii naționale să devină punctul de plecare pentru întreaga dezvoltare ulterioară a veșmântului cugetării românești*.

Condiția pe care Eminescu a dat o poeziei românești a fost de ridicare spre universalitate prin *sublimele îngustimi* (George Călinescu) ale concretului etnic. El însuși s-a proiectat cu voință și neclintire în sfera naționalității, spre care a adus întregul orizont de inteligență și sensibilitate europeană, distilând toți factorii formării într-o creație al cărei principal semn e specificul românesc.

Ce a adus hotărâtor Eminescu în cadrul cultural și literar al momentului său de înălțare este copleșitoare lui personalitate

care i-a determinat pe mulți să îi intuiască genialitatea și să participe încă din timpul vieții poetului la constituirea mitului eminescian.

În definirea personalității lui s-a accentuat de multe ori ideea că *a fost un om al timpului modern*. Titu Maiorescu folosește expresia și în articolul *Direcția nouă* în 1872 și în Eminescu și poeziile lui în 1889.

Mihai Eminescu s-a remarcat atât prin inteligență extraordinară, cât și prin memoria perfectă, Titu Maiorescu afirmând că *nimic din cele ce își întipărise vreodată nu-i mai scăpa, încât lumea în care trăia el după firea lui și fără nicio silă era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână*.

Între înzestrările de bază ale lui Mihai

Eminescu se numără farmecul limbajului, o condiție esențială în rapida pătrundere a operei lui spre sensibilitatea publică. Niciodată până la Eminescu poezia n-a sunat cu atâta plenitudine armonioasă, atât de natural și de firesc. Eminescu rămâne proaspăt și curat peste veacuri. Explicarea prospețimii și a naturalității limbajului eminescian își are originea în strategia poetului față de limba veche, considerată a fi temelie pentru toate noile ei înfățișări. El a intuit că limbajul poetic trebuie să pornească de la izvoare și de la vechile texte, de la cele care pun în lumină individualitatea graiului românesc. *Numai o limbă în care cuvintele sunt împreunate cu un înțeles hotărât de veacuri - scria Eminescu - este clară și nu mai o cugetare care se servește de o asemenea limbă e limpede și cu teme. Cât despre cuvintele multe, în loc de a îmbogăți ele sărăcesc cumplit o limbă, ele iau ideii voiciunea intuitivă*.

În limbă se reflectă caracterul unui popor. În limba sa, omul își pricepe inima pe deplin, iar Mihai Eminescu definea limba noastră drept floarea sufletului etnic al românimii.

Poetul nostru național s-a mândrit ori de câte ori a avut ocazia cu originea nobilă a poporului român și a limbii române: *Da, de la Roma venim, scumpi și iubiți compatrioți - din Dacia Traiană! Se cam șterse diploma noastră de nobleță; limba însă am transcris-o din buchile voastre gheboșite de bătrânețe în literile de aur ale limbelor surori. Cam degenerase arborele nostru genealogic cu câte o codiță străină, dar îl vom curăți de toate uscăturile*.

PROF. DANIELA HÂNGAN

HOTĂRĂRILE ADOPTATE DE CONSILIUL LOCAL

ÎN LUNA IANUARIE 2024

În cadrul ședinței ordinare din data de 25 ianuarie, Consiliul Local Borsec a aprobat toate cele 8 proiecte de hotărâri de pe ordinea de zi.

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu privire la stabilirea prețului de pornire la licitație pentru 248,40 mc, masă lemnoasă provenită din producția anului 2024

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu privire la aprobarea bugetului local pe anul 2024

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu

privire la încheierea unui contract de consultanță / reprezentare și asistență juridică

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu privire la deplasarea d-lui primar la Aba - Ungaria

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu privire la alegerea președintelui de ședință, care va prezida ședințele consiliului în lunile februarie, martie și aprilie 2024

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu privire la aprobarea criteriilor și metodologiei de acordare a ajutoarelor de urgență

persoanelor/familiilor și copiilor asistați social și care se află în situații deosebite

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu privire la instituirea unei taxe speciale pentru dezvoltarea și promovarea turismului în orașul Borsec.

- Adoptarea unui proiect de hotărâre cu privire la preluarea de la S.C. Fontana Balneo SRL a unui mijloc fix, aparținând domeniului public al orașului.

PRIMĂRIA ORAȘULUI BORSEC

ÎNCEPUTUL PROPOVĂDUIRII DOMNULUI

Duminica după Botezul Domnului, încheie salba liturgică a sfințelor sărbători de la cumpăna dintre ani, începute cu Nașterea Dumnezeiescului Prunc, continuate cu Tăierea Lui împrejur și încununate cu Botezul în Râul Iordanului. Iar pericopa evanghelică a duminicii de astăzi ne amintește de Începutul propovăduirii Domnului, practic, al luminării neamului omenesc, cu învățătura dumnezeiască a Mântuitorului nostru, Iisus Hristos.

De 2.000 de ani învățătura Mântuitorului luminează lumea și viața fiecăruia dintre noi, iar acest fapt ne este reamintit, proniator, la fiecare început de an.

Evanghelia ne spune că Iisus S-a mutat de la Nazaret la Capernaum, în pământul lui Zabulon și Neftali, lângă Marea Galileii, pentru a împlini un plan al lui Dumnezeu, pe care profetul Isaia îl binevestește astfel: „Pământul Zabulonului și ținutul lui Neftali; în vremurile cele de pe urmă el va acoperi de slavă calea mării, celălalt țărm al Iordanului, Galileea nea-murilor. Poporul care locuia într-un întuneric va vedea lumină mare și voi, cei ce locuiți în -latura umbrei morții, lumină va străluci peste voi” (Isaia 8, 23; 9, 1).

Poporul care stătea în întuneric, adică

în nedeplinătatea cunoașterii adevărului dumnezeiesc mântuitor, vede acum lumină mare, adică pe Dumnezeu-Omul prezent în mijlocul oamenilor. Această „lumină mare”, prezisă de Isaia (cf. Isaia 9, 1), este Iisus Hristos, Fiul veșnic al lui Dumnezeu. Domnul Iisus Hristos începe propovăduirea Evangheliei Sale cu aceste cuvinte: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor” (Matei 4, 17). Iar acest imperativ sacru, Pocăiți-vă!, reprezintă, deodată, un avertisment, o invitație și un îndemn.

În puține și simple cuvinte, dar esențiale, trebuie să realizăm cu toții că fără pocăință nu se poate intra în Împărăția cerurilor, propriu-zis, fără o schimbare în bine a felului de a gândi. Iar felul de a gândi influențează covârșitor felul de a înfăptui. Practic, a ne pocăi înseamnă (și) a ne spovedi, a ne mărturisi păcatele, desigur, cu părere de rău și cu zdrobire de inimă. Concomitent, înseamnă să-mi dau seama ce am gândit rău, ce am greșit în anul care a trecut, iar în consecința gândirii greșite, ce rele am săvârșit ori ce bine nu am săvârșit. Drept urmare, pentru noul an îmi propun să-mi schimb felul gândirii (să mă pocăiesc!), să am o gândire sănătoasă, luminată, care să-mi lumineze viața și faptele, acum,

la început de nou drum.

Una dintre cărțile părintelui Teofil Părăian, cunoscut și ca „părintele bucuriei”, se numește „Gândeți frumos!”. Părintele Teofil ne arată de ce trebuie să avem gândul cel bun: „Înseamnă să nu te gândești la ceva frumos într-o anumită clipă, ci să gândești frumos în orice clipă, să fii atent la gânduri, să selectezi gândurile care trec prin minte, să reții gândurile cele bune și, în măsura în care există posibilitatea, să le dai grai și să le întrupezi în fapte.”

Concluzionăm, de aceea, că pocăința, ca regret pentru greșeli, ca gândire luminată, trebuie să fie un model cotidian, nu doar în perioadele de post ori atunci când ne spovedim. După cum cu trupul ne mișcăm și pășim în fiecare zi, așa și sufletul trebuie să pășească zilnic spre o gândire luminată, sănătoasă, pozitivă, evanghelică. „Pocăiți-vă în fiecare zi!”, vrea să ne spună Mântuitorul, în sensul unei schimbări continue în bine, fie cât de mică, a gândurilor și a faptelor noastre.

Să ne rugăm, așadar: „Ajută-ne, Doamne, să ne pocăim gândind frumos!” Amin.

fotó: szigetivajk.com

PĂSTRAREA PATRIMONIULUI ARHITECTURAL ÎN UMBRA CLĂDIRILOR NOI ȘI RENOVATE

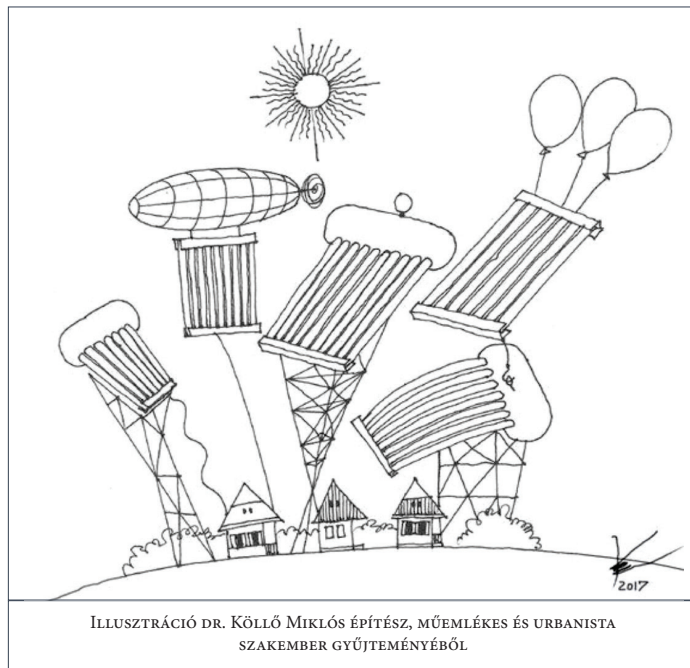
În ultimii ani, am vizitat destul de regulat zona județului Harghita, de la Odorheiu Secuiesc, spre Miercurea Ciuc până la Gheorgheni. Din punctul de vedere al așezărilor, este din ce în ce mai evident că trendul schimbării, al globalizării și al prosperității sociale, este din ce în ce mai vizibil în imaginea așezărilor. Vă las pe fiecare să decideți singuri dacă aceasta este direcția corectă. Evident, dacă întrebați reprezentanți ai diferitelor generații, veți obține răspunsuri diferite de la fiecare, dar vă invit să gândiți critic și să nu alergați după răspunsuri.

În articolul meu anterior, am scris despre un program de conservare a imaginilor din așezări, încercând să explic într-un mod clar principiile care stau la baza cercetării imaginii localității. De atunci, programul a rămas în plan secundar, câțiva arhitecți și alți profesioniști ai patrimoniului încercând să îl mențină în viață, dar, din păcate, timpul nu este de partea sa. Iar în lipsa programului, România, inclusiv comunele din județul Harghita, încheie un alt ciclu de dezvoltare al UE. În acest ciclu, s-a finalizat, a început sau este încă în faza de proiectare renovarea mai multor instituții publice, unde clădirile trebuiau să fie eficiente energetic, pentru că aceasta era cerința pentru care se puteau cheltui banii.

Reducerea energiei, dar cu ce costuri?

Așa că licitațiile au existat, iar echipele au lucrat neobosite pentru a-și reînnoi clădirile. În calitate de arhitect practicant, știu că este nevoie de mult timp și efort pentru a întocmi documentația de proiectare pentru izolarea unei clădiri simple, care adesea nu este atât de sim-

plă pe cât pare din exterior. În primul rând, aș dori să explic procesul de proiectare pentru a-l face mai clar.

ILLUSZTRÁCIÓ DR. KÖLLŐ MIKLÓS ÉPÍTÉSZ, MŰEMLÉKES ÉS URBANISTA SZAKEMBER GYŰJTEMÉNYÉBŐL

Pentru majoritatea clădirilor existente, este necesar un studiu detaliat al clădirii, din punct de vedere arhitectural, structural, mecanic și termodinamic. Aceste studii vor arăta ce modificări trebuie aduse clădirii. În cel mai bun caz, clădirea ar trebui pur și simplu izolată, iar studiul termodinamic va descrie exact ce materiale de izolație sau ferestre și uși propuse sunt necesare. Da, dar nu este atât de simplu... Să luăm exemplul unei primării construite în prima jumătate a secolului XX. Întrucât birourile instituțiilor nu sunt structurate chiar bine, având în vedere facilitățile oferite de clădire, aceasta trebuie regândită din punct de vedere funcțional.

Acest lucru implică faptul că nivelul de intervenție va fi mai ridicat. Modificările funcționale vor necesita îndepărtarea pereților, mutarea și

înlocuirea pereților și, prin urmare, clădirea va trebui să fie modificată din punct de vedere structural. Întrucât spațiul de

pe acoperișul clădirii nu a fost utilizat până în prezent și ar fi bine, din punctul de vedere al utilizării spațiului, să se mute 1-2 birouri la etaj și să se creeze o sală de ședințe mai mare, întreaga clădire trebuie regândită din punct de vedere structural. Echipa de proiectare a serviciilor de inginerie a clădirii va fi implicată în proiectare. Întreaga rețea electrică și de apă din clădire va trebui să fie înlocuită, în parte din cauza modificărilor și în parte pentru că instalația electrică este învechită. Întregul sistem de încălzire va trebui, de asemenea, să fie înlocuit, deoarece clădirea are o capacitate mai mare, iar camera cazanelor va trebui mutată în afara clădirii, deoarece este mai sigură și mai plăcută din punct de vedere estetic, iar acolo va fi spațiu pentru alte birouri. Întrucât în clădire există încăperi în care

pot fi prezente mai multe persoane în același timp, ventilația în aceste încăperi și în unele birouri ar trebui asigurată printr-un sistem de ventilație. Partea de documentare a planului general este estimarea prețului, care nu este o poveste simplă în zilele noastre.

În multe cazuri, prețul materialelor de construcție variază de la o zi la alta, dar cu siguranță și de la o lună la alta, și trebuie să se estimeze prețul astfel încât să fie în continuare rentabil peste un an, când vor începe lucrările. În plus, este nevoie de specificații tehnice și de autorizații. Acesta este aproximativ modul în care se alcătuiește documentația de proiectare. În general, termenul pentru aceste planuri este stabilit la 60-90 de zile, care pot fi împărțite aproximativ în 3 părți. Studiu de fezabilitate, autorizație, documentație de proiectare și documentație tehnică de proiectare. Termenele de planificare menționate mai sus sunt cel puțin strânse, uneori acestea pot fi amânate sau se poate lucra la plan în timpul mort dintre deciziile consiliului, dar în multe cazuri se dovedește întotdeauna că nu este suficient. Este suficient să ai un anumit tip de plan, dar în multe cazuri acest lucru înseamnă că nu există suficient timp pentru a face lucrurile esențiale care sunt necesare pentru a aduce clădirea la înălțimea nevoilor vremurilor în ceea ce privește imaginea localității, respectând în același timp patrimoniul. Astfel, s-a ajuns în punctul în care un simplu proiect de izolare trebuie regândit, iar apoi se așteaptă ca aceea construcție să fie terminată cel puțin la aceeași calitate.

(continuare pe pagina 5)

(continuare de pe pagina 4)

În multe cazuri, proiectul nu este de o calitate care să ofere o bază pentru ca un antreprenor să economisească valoare sau, invers, antreprenorul nu poate, din păcate, să ofere calitatea cerută de proiect, astfel încât renovarea este finalizată în detrimentul clădirii și al localității.

Cred că este important să lăsăm în urmă un patrimoniu construit, deoarece peste

120-150 de ani copiii noștri și chiar nepoții noștri nu vor locui în aceste clădiri, nu vor mai merge la școală, la teatru sau la muzeu, dar cred că trebuie să facem tot posibilul pentru a ne asigura că patrimoniul nostru construit este păstrat și că valorile noastre sunt transmise mai departe, astfel încât și alții să se poată mândri cu ele. Secuii de aici, din județul Harghita, sunt pe bună

dreptate mândri că, în calitate de vorbitori de limbă maghiară în mijlocul României, au reușit să își păstreze limba, tradițiile, umanitatea și ar fi bine ca acest lucru să fie valabil și pentru patrimoniul construit pe care l-au primit de la strămoșii lor și pentru care au rămas buni proprietari.

ARH. SZIGETI VAJK ISTVÁN

ISTORIA BORSECULUI

PRIN PRISMA ZIARULUI INFORMAȚIA HARGHITEI DIN ANUL 1984

În conducerea orașului au fost două evenimente mai importante: primarul **Nagy** Eva a fost schimbat cu Simion **Rugină**, iar la conducerea fabricii Apemin, în urma decesului lui **Kosztándi** Eugen a ajuns Mihai **Carabiber** din Toplița. Vice-primar a fost în continuare **Kurkó** Árpád, iar **Balázs** Elisabeta din Remetea a devenit secretar cu probleme de propagandă. Formația Civilă de Pompieri a câștigat și pentru a III-a oară concursul profesional și li s-a înmănat Drapelul de onoare, care rămâne definitiv la ei. Pompierii au fost premiați. S-a terminat lucrarea de reamenajare a Căminului Cultural cu 300 de locuri. Este și un club și o bibliotecă cu 4.000 volume. 40 de familii s-au mutat în apartamente noi și se lucrează lângă Consiliul Popular la construirea unui bloc cu 23 de apartamente.

Pe plan economic, reținem faptul că s-a lucrat intens pentru deschiderea minei de cărbune din Tinoave. S-a construit stația de transformare, stația de pompe, triajul și liniile ferate, respectiv platforma și drumul de acces. Cele două galerii: una pentru transportul cărbunelui (75 m), a doua pentru transportul persoanelor și a mărfii (60 m) sunt în curs de finalizare. Se lucrează și la a treia, pentru aeraj. Sterilul se scoate în halde, se armează galeriile. Se lucrează la construirea punctului de întreținere a utilajelor, la depozitul de materiale.

I.B.C.-ul a modernizat Vila 44 și a reparat alte vile. Au supraetajat Vila 60, la campinguri au dublat grupurile sociale, au amenajat vetre de foc, prize pentru rulote.

Au amenajat o cameră frigorifică pentru pește. La restaurantul Intim au angajat un muzician care cântă la vioară și la orga electrică. Au organizat concursuri profesionale: la ospătari a câștigat **Kolbert** Iosif, la bucătări - Viorica **Oprea** și la cofetari - Livia **Eigel**. Primii clasați au reprezentat I.B.C.-ul la faza județeană a concursului din Gheorgheni, unde la fel au terminat pe primul loc. Biroul de turism, pe lângă excursiile județene și interjudețene, a organizat și o excursie de 8 zile cu 2 autocare în U.R.S.S.

Fabrica Apemin a continuat îmbutelierea răcoritoarelor Sorela și Aurora-Borsec. Se evidențiază maiștrii **Máthé** Géza, **Ioja** Andrei și șeful de secție, **Bara** Martin. Cioburile de sticlă recuperate sunt expediate la Tîrnăveni și Măreștești. Florin **Andone**, șeful biroului de desfacere, repetă solicitarea de a primi numai sticlă verde pentru apă minerală.

Mina de travertin își onorează sarcinile de plan și la extragerea blocurilor (cu mașină de tăiat cu freze), cât și la prelucrarea lor. Produsele lor sunt folosite și la M. Ciuc la construirea Casei de Cultură și la sediul Consiliului Județean.

Atelierul IV. al I.J.P.P.S. pe lângă fabricarea prafului de calciu carbonat, produce și praf de curățat, împachetat în cutii de 1 kg. Au și două echipe mixte de construcții. Creațiile elevilor școlii din Borsec au apărut într-o antologie de versuri și proză: Daniela **Blaga** și Mariana **Bilț**, iar Ibolya **Bilț** a fost evidențiată prin pictura ei (loc. 2.) la un concurs în Toplița.

Casa de Cultură are 12 formații unde activează 225 de artiști. Săptămânal prezintă spectacole (estradă) și participă la Festivalul Național Cântarea României. Au organizat cea de a VIII-a ediție a Festivalului de muzică ușoară Cântă Izvoarele la care au participat 30 de interpreți din 6 județe. Pe primul loc s-a clasat **Kiss** Viorica și Gh. **Mik** din Borsec. Formația Casei de Cultură Meteor a avut o comportare bună (locul IV.) la Festivalul de muzică pentru tineret din Gheorgheni.

Echipa de fotbal Făgetul Borsec, după o absență de 3 ani, a reintrat în campionatul județean de fotbal, după ce a câștigat turneul de baraj. Antrenor era **Puskás** Francisc, iar la juniori - **Csiszér** Ladislau. S-a organizat cea de V-a ediție a Serbărilor Zăpezii cu participarea a 21 de echipe. Echipa Apeminului a fost formată din **Molnár** Sándor, **Csortea** Hermin și **Szöcs** István. Proba de tir a fost câștigată de echipa a II-a a fabricii Apemin: **Laczkó** Stefan, **Kolbert** Zoltán și **Kovács** Ernő. Maestrul de șah **Biró** Sándor a participat la 2 simultane la Borsec, unul la școală cu 33 de participanți și altul cu 25 de seniori. Au obținut remiză **Máthé** Károly, **Fülöp** István și Traian **Rădeanu**. La nivel de oraș s-a organizat campionat de minifotbal cu 16 echipe, drumeții "Veniți cu noi"

La nivelul localității erau 368 bovine (116 vaci de lapte) 313 ovine, 507 porcine, 2500 de păsări și 538 iepuri.

Cronicarul evenimentelor din Borsec era Lucia **Creangă**. Anul acesta au apărut multe fotografii (13 la număr) despre oraș.

POVEȘTI DIN TRECUR

BORSEC, BAIA LÁZÁR 1927

În anul 1873, în cartea scrisă de Cseh Károly despre Borsec, din punct de vedere medical și economic, citim următoarele: în anul 1745, apele minerale din Borsec erau deja folosite ca băi, când ciobanii grofului Lázár distrugau construcția băilor. Știm cu siguranță că în anul 1823 contele Lázár a reconstruit o baie, care poartă după el numele de Băile Lázár. Această baie, precum și băile Sáros și băile László și Erdei, au fost analizate în 1862 de către Dr. Folberth, un

farmacist din Mediaș.

Băile Lázár trebuiau să fie complet reconstruite pentru sezonul balnear din anul 1873 și au fost în cele din urmă finalizate în 1874, dar au fost deschise abia în 1875, pe baza unui proiect al inginerului Margitay Gábor, cu un exterior frumos și de bun gust (cupolă) și un mobilier confortabil. A costat aproximativ 7.000 de forinți, deoarece în timpul construcției sale a dispărut izvorul de la Băile Lázár care a fost în cele

din urmă găsit și restaurat de arhitectul Giacomuzzi Vigilio din Vechea Toplița, care a construit și o baie rotundă și acoperită. Avea un hol de intrare; în interior se aflau 7 vestiare private, 2 vestiare pentru familii și 2 camere de toaletă. Clădirea băii era circulară și acoperită cu sticlă, având în centru un bazin circular de apă realizat din ciment, cu diametrul de 3,20 metri.

În anul 1890, avea 12 vestiare confortabile. Izvorul său era mai sărac, cu un debit mai scăzut. Apa sa, se poate spune, este limpede, excelentă, prezentând doar o oarecare luminozitate (reflexie opalină), inodoră; are un gust mai puțin acid și mai puțin înțepător decât alte izvoare. Împreună cu Baia Ó-Sáros, Borsec are băile cele mai puțin reci și este relativ mai puțin carbonică decât celelalte, în ciuda faptului că și aici bulele de gaz se ridică mai puțin în apă. Este, de asemenea, cel mai elegant și mai confortabil amenajată.

Izvorul a fost analizat de Than Károly în anul 1873 și de Hankó Vilmos în 1889.

Între Cele Două Războaie Mondiale a funcționat doar această baie.

În anul 1943, la Băile Lázár se află o poartă de lemn perforată prin care iese apa. Este dificil de determinat debitul de apă, deoarece izvoarele nu sunt înregistrate separat, totalizând 8,19 litri pe minut.

TRADUCERE DUPĂ: PETHŐ CSONGOR

24 IANUARIE – ZIUA UNIRII PRINCIPATELOR ROMÂNE

La 24 ianuarie, în fiecare an, este sărbătorită Ziua Unirii Principatelor Române. Alegerea în unanimitate la 24 ianuarie/5 februarie 1859 a lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Țării Românești, după ce fusese ales domn al Moldovei la 5/17 ianuarie 1859, a reprezentat în fapt unirea celor două principate românești și, totodată, un prim pas important pe calea înfăptuirii statului național unitar român, deziderat atins la 1 decembrie 1918.

O propunere legislativă privind declararea zilei de 24 ianuarie ca zi de sărbătoare legală, semnată de 106 parlamentari, apar-

ținând mai multor partide politice, a fost prezentată în Biroul Permanent al Camerei Deputaților, la data de 9 decembrie 2013, potrivit <https://www.cdep.ro/>. “24 ianuarie semnifică, practic, ziua de naștere a statului național modern român și trebuie ca românii să nu uite acest lucru. (...) Recunoașterea ca sărbătoare legală este un gest simbolic care conferă acestei sărbători statutul bine meritat, deoarece există un adevăr istoric de netăgăduit: România s-a născut la Iași!” se arată în expunerea de motive.

Unirea Principatelor era un deziderat

formulat încă din timpul Revoluției de la 1848 când, la Brașov, la 12/24 mai, se elaborează programul-legământ: “Prințiipiile noastre pentru reformarea patriei”, ce cuprindea obiectivul fundamental românesc: “Unirea Moldovei și Țării Românești într-un singur stat neatârnat românesc”.

La Conferința de la Paris (26 mart./7 apr.-25 aug./6 sept. 1859) a fost recunoscută de jure, la 1/13 aprilie 1859, alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Principatelor Unite. Austria și Imperiul Otoman au recunoscut evenimentul la 25 august/6 septembrie 1859.

(continuare pe pagina 7)

O ARHIVĂ PENTRU VIITOR. FILMUL DOCUMENTAR „COMUNITĂȚI ROMÂNEȘTI DIN JUDEȚUL HARGHITA

Pentru a oferi generației de astăzi și celor viitoare o „radiografie”, o arhivă în imagini a istoriei zbuciumate de-a lungul timpului, a culturii și identității românești din județul Harghita, Asociația Învățătorilor Harghiteni, în colaborare cu Centrul European de Studii Covasna-Harghita din Sfântu Gheorghe, cu binecuvântarea Preasfințitului Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei, au realizat documentarul „Comunități românești din județul Harghita”, cu sprijinul financiar al Secretariatului General al Guvernului, prin Serviciul Dezvoltare Comunitară.

Premiera filmului a avut loc la Cinematograful „Călimani” din Toplița, în data de 27.11.2023, la ora 15:00. Accesul în sală a fost asigurat în baza invitației. Filmul se poate viziona pe youtube, pe rețelele de socializare.

Filmul documentar prezintă, într-o formă sintetică, comunitățile românești din Harghita, din punct de vedere geografic, arheologic, istoric, etnografic, cultural, ecleziastic, momentele esențiale ale evoluției, adesea dramatică, a românilor din sud-estul Transilvaniei, contribuția specifică a populației din această parte de țară la patrimoniul cultural național și universal. De asemenea, filmul cuprinde istoricul bisericilor, școlilor, instituțiilor, al personalităților născute sau care au activat în aceste localități, aspecte ale legăturii comunităților locale cu românii din întreg spațiul transilvan, precum și cu cei de peste Carpați, momente ale conviețuirii interetnice. O atenție specială a fost alocată prezentării monumentelor istorice, celor de for public și altor mărturii de arhitectură urbană și rurală, laică și religioasă, de natură să sublinieze vechimea și valoarea culturii și spiritualității românești din Arcul intracarpatic.

Filmul cuprinde momente din istoria celor două principale instituții identitare: biserica strămoșească și școala în limba

română, dar și instituțiile și asociațiile culturale, personalitățile locale, patrimoniul cultural material și imaterial, tradiții, obiceiuri, valori, ocupații tradiționale.

Personalități din județ, dar și din cultura națională românească (președintele Academiei Române, prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop, Mitropolitul Banatului, ÎPS Ioan, PS Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei, directorul Centrului European de Studii în Probleme Etnice al Academiei Române, prof. dr. Radu Baltasiu, cercetător științific la Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj Napoca al Academiei Române, dr. Habil Balog Iosif-Marin, președintele Consiliului Director al Centrului European de Studii Covasna-Harghita, prof. dr. Ioan Lăcătușu etc.), conducătorii unor asociații și instituții culturale, preoți, profesori, scriitori, jurnaliști și alți localnici expun în interviurile lor situația socio-economică, culturală, lingvistică și spirituală din acest județ.

În județul Harghita există o situație deosebită, datorată în mare măsură scăderii dramatice a populației românești, dar și faptului că aici trăiește cea mai mică comunitate de români din țară, respectiv 12,96% din populația județului. Identitatea românească a fost și este diminuată, ca urmare a deznaționalizării românilor, îndeosebi a celor din comunitățile mici și foarte mici. Din multele așezări românești din județ, puține au rezistat de-a lungul timpului. Acestea au fost prezentate în filmul documentar, pentru a evidenția fizionomia multietnică și pluriconfesională a așezărilor județului Harghita și a elimina prejudecățile potrivit cărora acest județ este o enclavă monoetnică maghiară.

Proiectul își propune să pună în valoare acest tezaur de cultură românească și spiritualitate ortodoxă, mărturie a prezenței și dăinuirii românești în mediul multietnic și pluriconfesional, specific sud-estului Transilvaniei. El se adresează atât locuito-

rilor județului Harghita, celor de etnie maghiară, cât și română, dar și cetățenilor din alte zone.

Filmul documentar poate fi o sursă de informare veridică în ceea ce privește istoria locală și un mijloc de promovare a limbii și culturii române într-o zonă în care românii reprezintă o minoritate numerică. Filmul a fost realizat în cadrul Proiectului „Comunități românești din județul Harghita”, implementat în perioada septembrie-noiembrie 2023, de Asociația Învățătorilor Harghiteni, cu sprijinul financiar al Secretariatului General al Guvernului, prin Serviciul Dezvoltare Comunitară și va fi lansat cu ocazia aniversării celor 15 ani de activitate a asociației profesionale a cadrelor didactice.

„Comunități românești din județul Harghita” este o continuare a primei părți a proiectului, care a constatat în producția unui film documentar despre comunitățile românești din județul Covasna, care a fost realizat în anul 2021 tot cu sprijinul Secretariatului General al Guvernului.

Inițiatorii proiectului aduc sincere mulțumiri tuturor celor care și-au adus contribuția la elaborarea acestei arhive pentru viitor, regizorului Laurențiu Calomfirescu și echipei de profesioniști, care cu mari eforturi și într-un timp extrem de scurt, au reușit să realizeze filmul documentar.

Asociația Învățătorilor Harghiteni

Președinte,

PROF. ELENA MÎNDRU

Sursa: <https://informatiahr.ro/o-arhiva-pentru-viitor-filmul-documentar-comunitati-romanești-din-județul-harghita/>

Acest film prezintă interviuri ale doamnei profesoare Hângan Daniela, preotului ortodox Călin Ciupudean și al angajatei de la Centrul Național de Informare și Promovare Turistică, Cotrigășanu Cristina-Elena.

(continuare de pe pagina 6)

Austria recunoscuse de facto, la 2/14 mai 1859, dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, printr-o notă scrisă, fiind reluate cu acest prilej legăturile cu cele două guverne românești, de la Iași și de la București. Recunoașterea dublei alegeri de către Puterile garante și Imperiul Otoman a consacrat uniunea personală a celor două Principate,

prima etapă spre realizarea deplină a Unirii.

Unirea administrativă și politică a Principatelor a fost completă prin emiterea de către Poartă a “Firmanului de organizare administrativă a Moldovei și Valahiei”, la 22 noiembrie/4 decembrie 1861, prin care se admitea, în principal, unirea ministere-

lor de la Iași și București într-un singur guvern și a Adunărilor electivă într-una singură, notează lucrarea “Scurtă istorie a românilor” (Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1977).

Sursa: <https://www.agerpres.ro/flux-documentare/2024/01/24/24-ianuarie-ziua-unirii-principatelor-romane--1236670>

PROGRAM

SÂMBĂȚĂ
10.02.2024

Cortul de evenimente de la complexul de schi Speranța

11.00-18.00 Târg de produse tradiționale
11.00-13.00 Înscrierea slanelor în concurs
15.00 Concursul slanelor și premierea
 Povești despre slană cu membrii
 juriului
16.00 Tombola cumpărătorilor
16.30 Quizz porcîn

Restaurantul Speranța
20.00 Hora satului cu formația **Folker**

DUMINICĂ
11.02.2024

Cortul de evenimente de la complexul de schi Speranța

11.00-17.00 Târg de produse tradiționale
11.00-13.00 Înscrierea cârnaților în con-
curs
15.00 Concursul cârnaților și premierea
 Povești despre cârnați cu membrii juriului
16.00 Tombola cumpărătorilor
17.00 Sfârșitul târgului

Organizatorii își rezervă dreptul de a modifica
programul!

În program:

Muzică tradițională cu formația **Folker**
Prăjește-ți slana, atelier de făcut brânză, prezentări mieroase
Patrimoniul construit al Borsecului - expoziție fotografică
Posibilitate de plimbare cu sania trasă de cai

INFORMAȚII DE STARE CIVILĂ

DECESE

SÖVER ILEANA
24.02.1928-22.01.2024

MÎNDRU VASILE
20.03.1934-30.01.2024

ȘAH CU VODĂ COSTEL

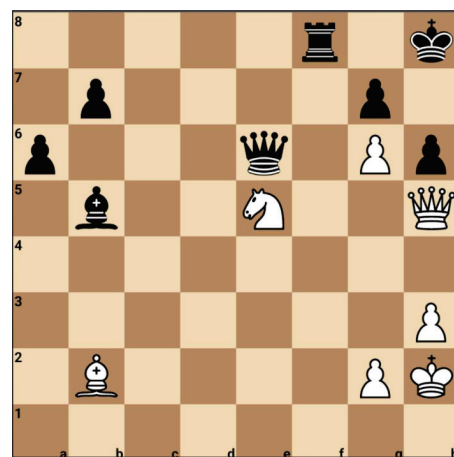

DIAGRAMA DIN LUNA DECEMBRIE 2023

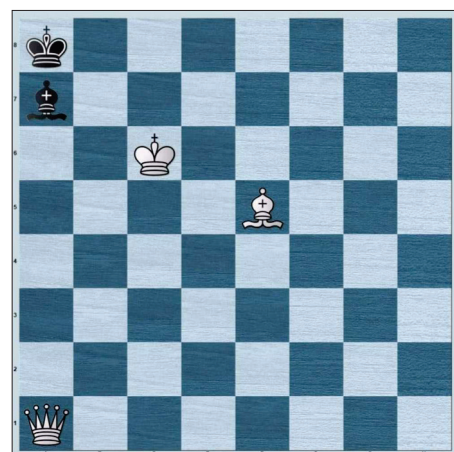
Vă prezentăm rezolvarea diagramei de șah din
ziarul local Izvoarele din luna decembrie 2023.

1Dxh6+!!-gxh6
2Cf7+-Rg8
3Cxxh6#

Rezolvare: Vodă Costel

Vă prezentăm o nouă diagramă de șah și pasionații
de șah sunt rugați să ne dea soluțiile pentru rezolvarea
problemei (la Centrul Național de Informare și Pro-
movere Turistică din Borsec sau prin email la adresa:
turism.borsec@gmail.com).

*Turn=T / Cal=C / Nebun =N / Damă=D Rege=R
Pionii nu se însemnează doar câmpul unde mută!!!

ALBUL LA MUTARE. MAT ÎN 2 MUTĂRI!

COLECTAREA SELECTIVĂ
A DEȘEURILOR DIN POARTĂ
LUNI 19 FEBRUARIE 2024
LUNI 18 MARTIE 2024

CENTRUL NAȚIONAL DE INFORMARE
ȘI PROMOVARE TURISTICĂ

Borsec - Borszék str. Carpați, 86/A, Jud. Harghita
Telefon/Fax: +40 266 337 522, Mobil: +40 722 676 635
e-mail: turism.borsec@gmail.com, web: www.statuineaborsec.ro
f - CNIPT BORSEC INFO

PRIMĂRIA ORAȘULUI BORSEC
ISSN 2601 - 1018

Redactori: Nicolae Ciupudean, Daniela Hangan, Vodă Costel, Rédei Botond, Fazakas Emese, Farkas Aladár,
Bordanciu Dănuț, Julianna Bordanciu, Cotrigășanu Cristina-Elena

Tehnoredactare: sc artmobil - group srl
Tipografia: F&F INTERNATIONAL - Gheorgheni